

EVANGÉLIKUS ÉLET

XXVII. ÉVFOLYAM, 9. SZÁM
1961. február 26.

ORSZÁGOS EVANGÉLIKUS HETILAP

ÁRA: 1,40 FORINT

Ez évi első értekezletükre ültök össze február 15-én Budapesten az Egyetemes Székház kis tanástermében egyházunk esperesei D. dr. Vető Lajos és Káldy Zoltán püspök elnöklésével. Az Állami Egyházi Hivatal képviseletében vendégként jelen volt Miklós Imre elnökhelyettes és Grnák Károly csoportvezető is. Egyházunk Teológiai Akadémiáját dr. Ottlyk Ernő dékán, egyházi sajtónkat Gábor András szerkesztő képviselték. Az Országos Esperesi értekezletet D. dr. Vető Lajos püspök nyitotta meg. Megnyitójában többek között következőket mondotta:

„Ennek a mostani értekezletünknek jelentőségét különösen emeli, hogy olyan vendégeink vannak, mint Miklós Imre elnökhelyettes úr, Grnák Károly csoportvezető úr, az Állami Egyházi Hivatalból. Megjelenésük államunk és egyházunk jó viszonyát demonstrálja. Ilyen értelemben köszöntöm őket mindnyájuk nevében..."

Valamikor a püspöki jelentések külön fejezetben foglalkoztak egyházunk és az állam viszonyával. Ez az állam és az egyház szemben állását, legfeljebb egymás mellett állását fejezte ki. Ettől mi mostanában már elszoktunk.

„Mi az államot már nem valami fölünk idegen hatalomnak tekintjük, hanem a mi államunknak, melynek mi, evangélikus lelkészek és nem lelkészek egyaránt hűséges tagjai vagyunk, s melynek építése, fejlődése, gyarapodása, öröme és békéje a saját ügyünk is. Hazánk, államunk építésének és békéje védelmének a munkájából fölünk telhetően mi is, egyházunk és annak népe, lelkészei is derekasan kivesszük a részünket. Tudjuk, mert már történelmi tapasztalatok is megtanítottak rá, hogy államunk és benne népünk jóléte a mi jólétünk is, békéje a mi békénk is.

Különösen az 1956-os ellenforradalommal kapcsolatos tapasztalatok nyitották fel sokunk szemét tisztánlátásra, és most mindaz, ami például Kongóban történik, megerősíti ezeket a pozitív tapasztalatainkat.

„Az ilyen tapasztalatok és az ilyen látás kétségelentül még szorosabban odakapcsolnak minket szocializmust építő államunkhoz, mely viszont a maga részéről évről évre kifejezésre juttatja a hazafias érzés evangélikusok iránti megbecsülését és elismerését.” Ma már nálunk nincs ilyen probléma, hogy „egyház és állam.”

„A szocializmust építő Magyar Népköztársaság a mi államunk, a forradalmi munkás-paraszt kormány a mi kormányunk... Azért örülünk, ha demonstrálhatjuk egyházunk és államunk jóviszonyát.”

És örülünk, valahányszor az Állami Egyházi Hivatal képviselői megjelennek közöttünk.

D. dr. Vető Lajos püspök ezután ismertette az értekezlet munkamenetét. Ennek megfelelően az Országos Esperesi Értekezlet foglalkozott:

1. A lelkészi munkaközösségek elmúlt évi munkájával,

Országos Esperesi Értekezlet Budapesten

s meghallgatta arról Káldy Zoltán püspök kritikai jellegű ismertetését;

2. a Központi Alappal;

3. egyházunk helyzetével és életével és központi szerveink működésével.

A LELKESZI MUNKA-KÖZÖSSÉGEK 1960. ÉVI MŰKÖDÉSÉRŐL

szólva Káldy Zoltán püspök méltatta a lelkészi munkaközösségek jelentőségét egyházunk szolgálata szempontjából:

a) Alig mérhető fel annak jelentősége, hogy egyházunk mind a tizenhat egyházmezejének lelkészei hónapról hónapra munkailésen együtt lehettek, folyhatott országosan a lelkészek továbbképzése. Dolgozatokat készíthettek, azokat megfárgyalhatták munkailéseiken, tág volt a szabad viták lehetősége.

b) A lelkészi munkaközösségek nemcsak a lelkészek továbbképzését szolgálták, de hatásuk kisugárzott a gyülekezetekig. A munkaközösségekben döntések és elhatározások születtek, melyek eljutottak a presbitériumokba és a gyülekezetekbe. Gyülekezet-formáló és egyházi közvélemény-alakító tényezők voltak a lelkészi munkaközösségek.

c) A lelkészi munkaközösségek akkor jutottak és ott jutottak feladatuk magaslatára, ahol azt végezték, hogy a lelkészeket (s rajtuk keresztül a gyülekezeteket) felkészítsék a mában, az új magyar világban való szolgálatra. A lelkészi munkaközösségek teológiai munkálkodása nem lehet öncélú teológizálás. Az elmúlt év témái égető teológiai kérdéseinket érintették, de ugyanakkor növelték a felelősségérzetet is az emberiség égető kérdései iránt.

Megemlékezett a püspök a Hazafias Népfront megyénként tartott rendezvényeiről is. Egyházunk egész papságának tapasztalatait tolmácsolta, mikor megállapította, hogy lelkészeink ezeken a rendezvényeken tisztább látáshoz jutottak társadalmi, politikai és gazdasági kérdésekben, mert valamennyi témát a legilletékesebb, szakavatott előadók ismertették. Lelkeszi karunk nemcsak hálással fogadta ezeket az előadásokat, de szívesen és érdeklődve várja a továbbiakat.

A lelkészi munkaközösségek 1960. évi tevékenységét általánosságban komoly felkészülés jellemezte. Előre haladtunk a teológiai munkában és a nemzeti feladatok irányában való elszánásokban. Altalában, de nem mindenki.

Káldy Zoltán püspök az elmúlt esztendőben egy kivétellel valamennyi munkaközösség ülésén személyesen részt vett, elolvasta a gyűlések jegyzőkönyveit, sok előadását s a következőkben így nyert tapasztalatai alapján tette meg kritikai megjegyzéseit. Megállapította azt is, hogy itt-ott még az egyházi

és politikai reakció szele fújdogál. S ezt az esperesek sem mindig ismerték fel. Gyűjtött, gazdag tapasztalataiból vett példákon szemléltette a munkaközösségek jó munkáját, illetve a munka hiányosságait.

Káldy Zoltán püspök kritikai ismertetése után többen felszólahtak.

Miklós Imre, az Állami Egyházi Hivatal elnökhelyettese is szólott az értekezlethez. Kifejezésre juttatta, hogy szívesen fogadták a meghívást és nagy érdeklődéssel hallgatták Káldy Zoltán püspök előadását, mely nagyon tanulságos volt. Miklós Imre elnökhelyettes felszólalása során többen között foglalkozott

az állam és az egyházak közötti viszony, valamint az egyházi személyek lojalitásának értelmezésével.

Rámutatott arra, hogy a lelkészek közül többen nem látják világosan ezeket a kérdéseket és ebből sokszor problémák adódnak.

Egyes egyházi emberek a dolgok valódi ismerete nélkül, megelégszenek közvetett hallomáson alapuló tájékozottsággal és ezekre építik fel elképzeléseiket. Az elnökhelyettes hangsúlyozta, hogy nagyobb gondot kellene fordítani arra, hogy a lelkészek helyesen legyenek tájékozódva.

Az állam és az egyház közötti viszony, a lojalitás helyes értelmezése állami és egyházi szempontból is egyaránt fontos.

Mi — hangsúlyozta az elnökhelyettes — igényeljük és elfogadjuk az egyházi személyek együttműködését a nép érdekeit érintő legfontosabb kérdésekben. De semmiképpen nem erőszakoljuk.

Az állam és az egyház közötti együttműködés politikai és nem ideológiai jellegű. Ezért mi nem kívánjuk, sőt a leghatározottabban tiltakozunk az ellen a reakciós állítás ellen, mely szerint az együttműködés egyet jelent a papi hivatás megtagadásával.

Az állam és az egyházak között van jóviszony és az egyházak papjaival működünk együtt mindazokban a kérdésekben, amelyek nem igényelnek elvi, ideológiai engedelményeket. Igen,

az egyház maradjon az egyház, a pap maradjon pap és csakis így beszélhetünk egyház és állam közötti viszonyról, politikai együttműködésről.

Az elnökhelyettes a továbbiakban hangsúlyozta, hogy az állam és az egyház közötti együttműködés ugyanakkor nem egy elvont, megmereve-

dett állapotot jelent. Az állam és az egyházak közötti viszony, az együttműködés maga is állandó változáson megy keresztül, éppen úgy, ahogyan maga az élet, a társadalom is változik.

A társadalmi viszonyok változásával az állam és az egyházak közötti viszony is fejlődik. Az együttműködés nem frázisokat, szép jelmondatokat, különböző ígéreket jelent, hanem a dolgozó nép érdekeinek szolgálatahoz való konkrét hozzájárulást.

Vannak, akik azt gondolják, ha egy-egy békegyűlésre elmennek, szívességet tesznek az államnak és ezzel lojális magatartást tanúsítanak. Megítésem szerint — hangoztatja az elnökhelyettes, egy gyűlésen, vagy előadáson való részvétel a lelkészek, papok érdeke. Ha nem mennek el, akkor nem tanulnak. Legfeljebb kizárják önmagukat a békeért küzdő milliók táborából, a békeért küzdő magyar vallásos emberek táborából is. Békét akarni, ez még nem lojalitás, mert ha valaki nem akar békét, az mit akar? Azért nem jár dicséret, hogy valaki nem háborús uszító.

Miklós Imre elnökhelyettes a továbbiakban rámutatott arra, hogy

az együttműködésbe beletartozik a reakció elleni harc is.

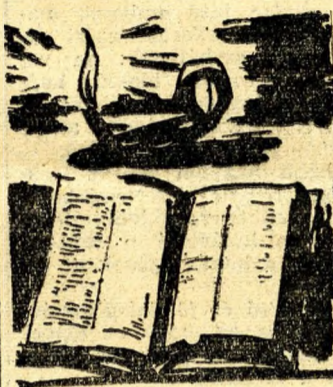
Utalt arra, hogy minden egyházban megtalálhatók még azok az elemek is, akik az egyházat, a papi ruhát szeretik felhasználni ellenséges politikai céljaik érdekében. Amikor aztán leleplezik őket, akkor megpróbálják az egyházat, az állam és az egyház jóviszonyát ért sérelemnek beállítani megbüntetésüket.

A nem tisztességes, nem becsületes elemekkel szemben harcbaszállni nemcsak az államnak érdeke, hanem az egyháznak is feladata. Bizonyos, hogy egyetlen hiteltel tételbe sem ütközik, sőt azt hiszem — mondotta az elnökhelyettes —, hogy azokból egyenesen következnek a nem tisztességes, nem becsületes, bűnös elemekkel harcbaszállni.

Felszólalása végén az elnökhelyettes jó munkát kívánt a résztvevőknek és felhívta az esperesek figyelmét, hogy adjanak a jövőben hathatósabb segítséget a lelkészek tájékoztatásához.

Harkányi László főtitkárhelyettes számolt be az ülés második felében azokról a munkálatokról, amelyeket egy szűkebb bizottság, majd a központi alapi bizottság a Központi Alap új rendje életbe léptetése érdekében végzett. Az esperesi értekezlet az előterjesztett javaslatokat magáévá tette és mint javaslattevő bizottság tovább javasolja az Egyházegyetem Tanácsa, illetőleg az Egyetemes Egyház elnöksége felé az 1961. évre vonatkozó végleges irézkedés céljából.

Az Országos Esperesi Értekezlet munkailése után mindkét kerület esperesei még külön-külön foglalkoztak a felvetett problémákkal, illetve püspökeikkel megbeszéltek egyházmezejük aktuális kérdéseit.

Szolgáló höjt

Minden életnek Istentől adott célja és feladata van. Ezt a célt s feladatot a Szentírás mindenütt a szolgálat fogalmával jelöli.

1. A világon a legnagyobb szolgálat az volt, amikor Isten Jézus Krisztusban közösséget vállalt az emberrel. Jézus Krisztus „...nem tartotta Istennel való egyenlőségét ragadományynak”. Megrendítő erővel mutatja meg vasárnap oltári igéje Istennek ezt a szolgálatát. (Fil. 2:6) Ez a Jézus Krisztus így lett a mi testvériünk. Benne Isten minden ajándéka a miénk, s Benne mi is Isten gyermekeivé lettünk. Számunkra Ő az, Akiben mindannyian találkozhatunk, fájra, nemre, színre való tekintet nélkül. „Szolgai formát vett fel és emberekhez lett hasonlónak”, hogy részesítsen az Ő ajándékaiból. Ez első sorban azt jelenti, hogy megosztja velünk tisztaságát úgy, hogy adja a bűnbocsánat és üdvösség békességét. Azért részesít ajándékaiban, hogy mi is úgy szolgáljunk vele, ahogy Ő szolgál.

2. Isten Jézus Krisztust az emberért áldozta. Aki Jézus Krisztusnak ezt az áldozatát igazán megérti, az megtalálja helyét és szolgálatát ebben a világban. Mert nem azért van a világ és nem azért élnek körülötte emberek, hogy ű kiszolgálják, őt szeressék, hanem éppen fordítva. Jézus Krisztus éppen arra nyitja meg tanítványainak szemét (vö. Mt. 20,20-23), hogy a világ és a benne élő emberiség szolgálatát vár. Ez a szolgálat pedig — ha az igazi — mindig konkrét tennivalókban és cselekedetekben mutatkozik meg. Áldjuk Istent azért, hogy a legnagyobb szolgálatot elvégezte értünk, elküldte Fiát. De áldjuk azért is, hogy mi is szolgálhatunk. ifj. Blázy Lajos

IMÁDKOZZUNK

Jóságos Istenünk, édes mennyei Atyánk! Hálás szívvel megköszönjük néked szent igéd tanítását. Magasztaljuk nevedet, hogy mindig hűségesen és türelmesen tanítasz meg minket arra, amit nekünk tudnunk kell.

Légy áldott, hogy minden nap szereteted kegyelmi jelével veszel körül minket, nekünk egészséget, kenyeret és minden jót adsz.

Bocsásd meg, hogy életünkben olyan kevés a szeretet és olyan sok az önzés és kegyetlenség.

Szenteld meg a szívünket és irts ki belőle minden bűnt.

Aldd meg hazánkat és magyar népünket. Engedd, hogy békességünk legyen Benned és békesség legyen az egész világon. A vezetőket és a vezetőket, kicsinyeket és nagyokat, testünket és lelkünket szent kegyelmedbe ajánlvat, kérünk, hallgass meg minket a Jézus Krisztusért, Amen.

A döbbenetes hír

hogy Patrice Lumumbát, Kongó törvényes miniszterelnökét és küzdőtársait meggyilkolták, egyházunkban is mélyes mélyes megdöbbenést váltott ki. Lapunk szerkesztőbizottsága február 16-án, Teológiai Akadémiánk tanárai és hallgatói február 17-én az alábbi táviratokban adtak hangot megrendülésüknek és tiltakozásuknak:

A Magyarországi Evangélikus Egyház Budapesti Teológiai Akadémiájának tanárai, hallgatói és dolgozói mély megdöbbenésüket és felháborodásukat fejezik ki Patrice Lumumba, kongói miniszterelnök, az afrikai népek szabadságharcának egyik vezére meggyilkolása felett. Megbélyegzik e gonosz tettet és annak elkövetőit. Az értelmi szerzők felelősségét annál súlyosabbnak tartják, mert a sötét események hátterében magukat kereszténynek nevező emberek vannak.

Együttérző szívvel osztozunk a kongói nép és az áldozatok hozzátartozói gyászában. Reméljük, hogy nem hiábavaló a fájdalmas áldozat s a közeli jövő meghozza Afrikában is a gyarmati és félgymarmati népek teljes felszabadulását.

Meggyőződésünk, hogy ezek az események végre győzelemre viszik az ENSZ-ben is az igazság és az emberség ügyét.

*

A magyarországi evangélikus egyház országos hetilapjának, az EVANGÉLIKUS ÉLET-nek szerkesztőbizottsága mélyes megrendüléssel fogadta Patrice Lumumba, Kongó törvényes miniszterelnöke meggyilkolásának híreit.

Szívünk minden melegével osztozunk azok gyászában, akik ezt az emberséges embert és igaz hazafit szerették.

Mindazokkal együtt, akik a gyarmati népek felszabadítását felelősséggel hordozzák, felemeljük tiltakozó szavunkat e kaini tett ellen!

Aggodalommal gondolunk arra, hogy Kongóban testvérgyilkosságra, fajirtásra készülődnek ugyanazok, akik e tett értelmi szerzői és elkövetői voltak.

Szeretnénk remélni, hogy e válság elősegíti azt a tisztulási folyamatot, amelynek során — megszabadulva a visszahúzó erőktől — az ENSZ végre betöltheti igazi hivatását a nemzetközi életben.